

Opleiding tot Orthopedagoog-Generalist

OG-A17

BASISCURSUS COGNITIEVE GEDRAGSTHERAPIE

PROGRAMMA & LITERATUUR

Periode: september 2018 – januari 2019

Hoofddocent

Dr. H.C.E. Pijnenburg

Klinisch Psycholoog/Cognitief Gedragstherapeut VGct®/Supervisor VGct®

Algemene informatie

Deze basis cursus is opgezet volgens het 'accreditatiereglement cursussen en activiteiten voor cognitief gedragstherapeuten VGCT® en supervisoren VGCT®' (januari 2015). Het Competentieprofiel Cognitief Gedragstherapeut VGCT, vastgesteld 13 juni 2014 in de Ledenraad van de VGCT, is gebruikt bij de uitwerking van het programma.

De basis cursus vormt een geïntegreerd onderdeel in het opleidingsplan GZ-Psycholoog, vastgesteld 27 mei 2014, en aangemerkt als Kinder- en Jeugd. Daarnaast vormt deze basis cursus tevens een geïntegreerd onderdeel in het Beroepscompetentieprofiel Orthopedagoog-generalist, vastgesteld juni 2014. In deze basis cursus is er dan ook aandacht voor de doelgroep waarmee de GZ-Psycholoog K&J i.o. en de Orthopedagoog-generalist i.o. te maken heeft: in de te lezen literatuur, het inbrengen van casuïstiek, het oefenen van competenties en in de uitwerking van de huiswerkopdrachten. Daarnaast is er aandacht voor het intercultureel competent handelen.

Onderwerpen

De volgende onderwerpen komen aan bod in deze basis cursus:

- *kennis van het cognitief gedragstherapeutisch proces;*
- *leer- en emotietheorie relevant voor de klinische praktijk, in ieder geval de theorieën over klassieke en operante conditionering en het cognitieve model;*
- *cognitief gedragstherapeutische diagnostiek en het opstellen van een verklarend model (inclusief gebruik van vragenlijsten, holistische theorie, functie- en betekenisanalyses en casusconceptualisatie) over de oorzakelijke en in stand houdende factoren van probleemgedrag plus adequate evaluatie- en monitoringsinstrumenten;*
- *opbouwen, onderhouden en afsluiten van een CGT-behandeling en een adequate therapeutische werkrelatie;*
- *ontwerpen van behandelplannen op basis van cognitief gedragstherapeutische diagnostiek en cognitief gedragstherapeutische analyses;*
- *het toepassen van basistechnieken van de cognitieve gedragstherapie, waaronder tenminste registratieopdrachten en concretisering van probleemgedrag; exposure, responspreventie, gedragsexperimenten, sociale vaardigheidstraining, zelfregulatieprocedures, contraconditioneren, activeringstechnieken, uitdaagtechnieken, socratische dialoog en ontspanningsprocedures.*
- *de uitvoering van behandelingen volgens evidence based behandelprogramma's bij de meest voorkomende problematieken in de doelgroep, maar in ieder geval angst- en stemmingsstoornissen en een derde probleemgebied naar keuze.*

Algemene leerdoelen

De cursisten worden geacht aan het eind van de Basis cursus voldoende thuis te zijn in het toepassen van het cognitief gedragstherapeutisch proces en voldoende kennis te hebben van een aantal basale cognitief-gedragstherapeutische methodes om, onder supervisie, op verantwoorde wijze cognitieve gedragstherapieën van middelmatige 'zwaarte' te kunnen uitvoeren. Concreet leren zij de verschillende fases in het cognitief gedragstherapeutisch proces toe te passen en maken zij ook kennis met het belang van de therapeutische houding en de aard en kwaliteit van de therapeutische relatie. Daarbij zijn zij bekend met diverse interculturele aspecten die een rol spelen in de bejegening en intercultureel competent in de uitvoering van de cognitief-gedragstherapeutische methodes.

Literatuur

De cursisten dienen te kunnen beschikken over de volgende boeken:

- Braet, C. & Bögels, S. (red.). (2014). *Protocollaire behandelingen voor kinderen en adolescenten met psychische klachten Deel 1*. Amsterdam: Boom, ISBN 978 90 8953 205 3.
- Braet, C. & Bögels, S. (red.). (2014). *Protocollaire behandelingen voor kinderen en adolescenten met psychische klachten Deel 2*. Amsterdam: Boom, ISBN 978 94 6105 016 8.
- Broeke, E. ten, Heiden, C. van der, Meijer, S., Hamelink, H. (2010). *Cognitieve therapie; de basisvaardigheden*. Amsterdam: Boom, 2^e druk, 2^e oplage, ISBN 978 90 8506 599 9.
- Cladder, J.M., Nijhoff-Huysse, M.W.D., Mulder, G.A.L.A. (2009). *Cognitieve gedragstherapie met kinderen en jeugdigen*. Amsterdam: Pearson, 7^e druk, ISBN 978 90 265 2222 2.
- Korrelboom, K. & Broeke, E. ten (2014). *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie*. Bussum: Coutinho, ISBN 978 90 469 0381 0.
- Prins, P.J.M., Bosch J.D., Braet, C. (2018). *Methoden en technieken van gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 3^e, herzien druk, ISBN 978 90 368 1971 8.

Aanvullende literatuur komt op PDBO-Support bij de betreffende bijeenkomst.

Vorm:

De basiscursus vormt een geheel van 102 contacturen en 350 werkuren geïntegreerd in het opleidingsprogramma tot GZ-psycholoog/Orthopedagoog-generalist. De nadruk ligt op de praktijk. Er wordt gewerkt met rollenspelen. Cursisten krijgen opdrachten mee om uit te werken in hun klinische praktijk. Ze brengen zelf casuïstiek in tijdens de cursusdag. Verder wordt de verwerking van de theorie teruggezien in het houden van referaten en in de uitwerking en presentatie van casuïstiek.

De basiscursus bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een basis-introductie cursus van 30 uur
- Een basis-verdiepingscursus van 72 uur met de volgende onderdelen:
  1. Verdiepingscursus Angst en Stemningsstoornissen (30 uur)
  3. Verdiepingscursus Somatoforme stoornissen en Eetstoornissen (18 uur)
  2. Verdiepingscursus Ontwikkelingsstoornissen (AD(H)D) & Gedragsstoornissen (24 uur)

Methode:

De cursusbijeenkomsten omvatten literatuurbespreking door cursisten of docent, maar vooral ook praktische oefeningen in het toepassen van begrippen uit de leertheorie en methoden van analyse. De interculturele context wordt hierbij in ogenschouw genomen. Er wordt gebruik gemaakt van rollenspelen en audiovisueel materiaal en er wordt, zoveel als mogelijk, geoefend aan de hand van concreet praktijk materiaal van de cursisten. Bestudering van literatuur, gemiddeld 100 pagina's per bijeenkomst, en andere huiswerkopdrachten kosten de cursist gemiddeld 21 uur per week.

Toetsing:

De cursist heeft de basiscursus met goed gevolg doorlopen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Aanwezigheid volgens de aanwezigheidsnormen opgenomen in de studiegids van de GZ-opleiding:

*Fysieke aanwezigheid bij alle cursusonderdelen is verplicht. Slechts bij **overmacht** is afwezigheid geoorloofd, maar slechts tot een maximum van 10% van het totale aantal cursusuren. (van de gehele opleiding) Wanneer er sprake is van overmacht of ziekte dient de deelnemer zich tijdig af te melden bij de assistent manager opleidingen. Gemiste cursusonderdelen moeten worden gecompenseerd. Hiervoor dient de deelnemer een voorstel voor een vervangende opdracht te doen van het betreffende cursusonderdeel. De vervangende opdracht moet uiterlijk een maand na datum van het gemiste onderdeel worden voltooid.*

Aanwezigheid moet door de deelnemer worden geregistreerd op de presentielijst die bij iedere cursusbijeenkomst aanwezig is in het lokaal. Registratie hiervan is de persoonlijke verantwoordelijkheid van de deelnemer. Bij het ontbreken van een handtekening op de presentielijst zal in het dossioma worden vermeld dat de deelnemer bij dit cursusonderdeel afwezig was. Voor dit onderdeel dient een vervangende opdracht te worden gemaakt volgens de Richtlijnen voor de vervangende opdracht (zie hiervoor de bijlage van de studiegids)

- *Kennis en vaardigheid worden getoetst. Tijdens de cursus krijgen de cursisten opdrachten mee om theoretische vraagstukken te behandelen vanuit de klinische werkzaamheden. Ook dienen de cursisten aan het einde van elk cursusonderdeel een deel van het gedragstherapeutisch proces uit te werken aan de hand van een eenvoudige casus. Tenslotte zullen cursisten tijdens bijeenkomsten beoordeeld worden op inbreng in subgroepen en in de plenaire bijeenkomsten.*
- *De cursist houdt een digitaal CGT-portfolio bij waarin hij/zij laat zien wat hij/zij bereikt heeft en geeft daarin zijn/haar reflecties op de ontwikkeling als professional met aandacht voor de interculturele context. In het CGT-portfolio worden tevens de evaluaties door medecursisten opgenomen. Het CGT-portfolio kent de volgende opbouw:*
  1. *Bij aanvang van de cursus worden de verwachtingen genoteerd ten aanzien van te verwerven kennis en kunde. Dit kan worden toegespitst op de theoretische verdieping en op de te verwerven cognitief- gedragstherapeutische vaardigheden. Wat wil de cursist leren.*
  2. *Per cursusonderdeel schrijft de cursist een korte reflectie over het geleerd is.*
  3. *Verder verzamelt hij/zij de opmerkingen die hij/zij gemaakt heeft bij de bestudering van de literatuur.*
  4. *Ook een reflectieverslag over de therapie in tweetallen wordt in het CGT-portfolio opgenomen.*
  5. *Tot slot wordt een korte samenvatting over het beloop van de gehele cursus aan het CGT-portfolio toegevoegd. Het CGT-portfolio is een onderdeel van het dossioma van de cursist voor de opleiding tot GZ-psycholoog/Orthopedagoog-generalist.*